

# TABLE OF CONTENTS

- I. INTRODUCTION .....1**
  - I-1 Why Bother? .....1**
  - I-2 Outline.....6**
  - I-3 Sources.....7**
  
- II. CONCEPTS .....13**
  - II-1 Evidentness .....13**
  - II-2 Logical Probability .....22**
  - II-3 Propositions and Conceptual Content .....30**
  - II-4 Logical Possibility.....32**
  - II-5 Analyticity .....36**
  - II-6 The Trinity Doctrine .....46**
  - II-7 Christianity .....57**
  - II-8 Public Evidentness .....63**
  - II-9 Psychological Impossibility.....67**
  
- III. TWO ARGUMENTS CONCERNING THE TRINITY DOCTRINE  
FROM WEAK MODAL SCEPTICISM.....83**
  - III-1 Argument I:  
Logical Probability of the Entailed.....86**
  - III-2 Argument II:  
Logical Possibility of the Entailed .....101**
  - III-3 The Arguments in Symbols .....105**
    - III-3.1 ARGUMENT I .....106**
    - III-3.2 ARGUMENT II.....115**

<b>IV. A DEFENCE OF WEAK MODAL SCEPTICISM ABOUT THE TRINITY DOCTRINE.....</b>	<b>119</b>
<b>IV-1 The Logical Possibility of the Trinity Doctrine Publicly Evident from its Truth?.....</b>	<b>124</b>
IV-1.1 NOT FROM TESTIMONY? .....	124
IV-1.1.1 A Priori? .....	125
IV-1.1.1.1 Self-Evidently? .....	125
IV-1.1.1.2 By Argument? Swinburne's Case from Perfect Love ..	126
IV-1.1.2 A Posteriori? .....	139
IV-1.1.2.1 Self-Evidently?.....	139
IV-1.1.2.2 By Argument? Swinburne's Case Again .....	139
IV-1.2 FROM TESTIMONY? .....	143
IV-1.2.1 Reasons of Ramified Natural Theology?.....	145
IV-1.2.2 Leslie's Case from Public Monuments? .....	150
<b>IV-2 The Logical Possibility of the Trinity Doctrine Publicly Evident Not from its Truth? .....</b>	<b>156</b>
IV-2.1 NOT FROM TESTIMONY? .....	156
IV-2.1.1 A Priori?.....	157
IV-2.1.1.1 Self-Evidently?.....	158
IV-2.1.1.1a Modal Epistemology?.....	158
IV-2.1.1.1b The Supposit Theory?.....	165
IV-2.1.1.2 By Argument?.....	172
IV-2.1.1.2a Van Inwagen's Case? .....	172
IV-2.1.1.2b Swinburne's Case? (One Last Time) .....	186
IV-2.1.2 A Posteriori? Mundane Analogies.....	189
IV-2.2 FROM TESTIMONY? .....	196
IV-2.2.1 Failure of Arguments to the Contrary? .....	196
IV-2.2.2 Probabilistic Confirmation? .....	197
IV-2.2.3 The Insufficiency of Testimony .....	201
<b>IV-3 The Generalizing Step.....</b>	<b>210</b>
<b>IV-4 Additional Note: Evident from Religious Experience?.....</b>	<b>216</b>
<b>IV-5 The Modal Step .....</b>	<b>220</b>

<b>V. TWO CONSTRAINTS ON LOGICAL PROBABILITY</b> .....	231
<b>V-1 Keynes's Wavering</b> .....	231
<b>V-2 Franklin's Triangle Argument</b> .....	233
V-2.1 BERNOULLIAN INDUCTION .....	235
V-2.2 A BERNOULLIAN TRIANGLE ARGUMENT .....	237
<b>V-3 Logical Omniscience</b> .....	241
<b>VI. OTHER QUESTIONS</b> .....	243
<b>VI-1 Epistemic Justification</b> .....	244
<b>VI-2 Fine Argument</b> .....	247
<b>VI-3 Other Probability</b> .....	254
VI-3.1 KINDS OF PROBABILITY .....	254
VI-3.2 HUMANLY RATIONAL CREDENCE.....	260
VI-3.3 BLAMELESS CREDENCE .....	267
<b>VII. CONCLUSIONS</b> .....	273
<b>VII-1 Summing Up</b> .....	273
<b>VII-2 So What?</b> .....	277
<b>BIBLIOGRAPHY</b> .....	281
<b>APPENDIX</b> .....	308
<b>INDEX OF PERSONS</b> .....	311
<b>GENERAL INDEX</b> .....	316

## Josef Fulka

publikováno v roce 2014

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ UK – FILOZOFICKÝ ÚSTAV AV ČR

Jedním z charakteristických rysů poststrukturalistické literární kritiky je něco, co by se dalo označit jako návrat ke klasikům. Předmětem četby dekonstruktivně orientovaných kritiků není již jen moderní či modernistická literatura, ale také starší literární díla, u nichž by se mohlo zdát, že se tomuto druhu čtení budou propůjčovat s jistými obtížemi. Opak je však pravdou: ukazuje se, že právě zde se kritikovi otevírá velmi široké pole působnosti, neboť právě u děl neproblematicky zařazovaných do „klasického“ literárního kánonu je vzhledem k rigiditě zavedeného třídění a nerefektovanosti již ustavených kategorizací zapotřebí jistého „demytologizujícího“ čtení snad ještě více než kde jinde. Ukazuje se potom, že v takových dílech lze odhalit nečekané ambivalence a tenze (často související se sexualitou či destruktivními pudovými tendencemi), které se do nich ukrádají navzdory autorským záměrům a dobovým konvencím. Postup spočívající v tom, že – abychom parafrázovali Benjamina – budeme taková díla „hladit proti srsti“, se v některých kontextech ukazuje jako nanejvýš produktivní, neboť umožňuje zbavit se při čtení jistých automatismů znemožňujících zhlédnout to, co je v díle nepochybně přítomno (a to často i ve zcela explicitní podobě), ale zároveň to nezapadá do schémat, mechanicky zařazujících ono dílo do určité historické periody a jí odpovídající modality literárního výrazu a neméně mechanicky vyžadujících určitý typ četby, jež bude ony „nelogické“ prvky daného textu zákonitě přehlížet (a to nikoli proto, že by byla nepozorná, nýbrž proto, že tyto prvky jsou pro ni z podstaty věci neviditelné). Celkově vzato by se dalo říci, že i do četby literárních textů (ba možná především do četby literárních textů) zasahuje ona ambivalence vidění a nevidění, kterou kdysi působivě analyzoval Louis Althusser v souvislosti s Marxem.

Thomas Hardy se stal předmětem zájmu poststrukturalistické (a velmi často genderově orientované) kritiky nepochybně z dobrých důvodů, neboť jeho romány (a *Tess z d'Urbervillů* možná ještě více než kterýkoli jiný) jsou přímo ukázkovým příkladem takové nejednoznačnosti (na niž ostatně už kdysi upozorňoval ve své slavné interpretaci Hardyho D. H. Lawrence). Tak například Hillis Miller ve svém

textu *Tess of the d'Urbervilles: Repetition as Immanent Design* (zařazeném do knihy *Fiction and Repetition*. Harvard University Press 1982) podrobně analyzuje jednak metaforiku stopy a řezání, která se Hardyho románem táhne jako červená nit a na některých místech, jak se zdá, ji lze interpretovat i jako alegorické zpodobení samotného aktu psaní, ale také velmi složitý systém indicií a skrytých referencí, díky němuž je struktura románu postavena na polovědomém a nutkavém opakování jistých motivů, jež ve čtenáři vyvolává velmi silný efekt jakéhosi dějá vu. Podobnou cestou se vydává například Marjorie Garson ve studii *Hardy's Fables of Integrity. Woman, Body, Text* (Clarendon Press 1991), která se zaměřuje na motivy integrace a dezintegrace v hlavních Hardyho dílech. Podobných příkladů neortodoxního přístupu k Hardyho textům bychom našli desítky (byť je nutno podotknout, že v řadě případů se takové kritické studie samozřejmě neubrání nevyhnutelnému nedostatku spočívajícímu v tom, že se stanou pouhým efektním, rádooby provokativním, ale ve skutečnosti nepříliš inspirativním předváděním jisté módní terminologie).

Dnes již klasická a velmi vlivná studie Kaji Silverman, věnovaná problematice figurace v próze *Tess z d'Urbervillů* (jde vsuktu o esej, který jen málokterá hardyovská monografie v současné době opomene citovat), patří k nejpozoruhodnějším, nejpreciznějším, ale také nejvynalézavějším pokusům o novou interpretaci Hardyho; zároveň ji však lze číst na obecnější rovině jako brilantní sondu do problematiky vztahu literatury a vizuality. Silverman ve své pečlivé četbě upozorňuje na vizuální strategie, kterých je v Hardyho narativních postupech využíváno v překvapivě vysoké míře: např. individualizace postavy Tess na nediferencovaném pozadí nebo naopak její splývání s krajinou, její vizuální mytologizace v „ranní“ scéně v Talbothays, vtiskování „vzorků“ do jejího těla, zvláštní pokusy o uhýbání před pohledem, velmi silná a ambivalentní přítomnost autorské subjektivity v klíčových vizuálních scénách atd. Hardyho román se v její interpretaci mění na řadu velmi působivých a překvapivě komplikovaných „živých obrazů“ (snad nejvýmluvnějším dokladem této komplikovanosti je analýza scény Tessiny „povědi“ Angelovi či zhroucení perspektivy ve slavné scéně na zahradě v Talbothays), které nemají charakter objektivních výjevů, nýbrž jsou strukturovány čistě fantasmaticky, na bázi úzkého propojení touhy a vizuality, na které upozorňoval již Freud. Toto propojení komplikuje sám pojem vidění, jeho situovanost i způsob, jakým toto vidění prostřednictvím složitých postupů konstruuje svůj předmět, spíše než že by jej „nevinně“ tematizovalo. Přesvědčivě se zde ukazuje, že zdánlivě

jednoznačný baladický příběh o ranách osudu, doléhajících na venkovskou dívku, jež je v podtitulu románu označena jako „čistá žena“, je ve skutečnosti sledem mimořádně spleťtí budovaných fantasmatických konstrukcí, vizuálních triků a nutkavého opakování. *Tess* je román o vizualitě a touze a zároveň, jak je řečeno v závěru studie, jej lze interpretovat jako katastrofickou vizi lacanovského symbolična avant la lettre: sama postava Tess je konstruována symbolickými vpisy, z nichž nelze uniknout ani za cenu smrti, její figura je sevřena v síti vizuálních signifikantů, přičemž pouze tato síť jí dává silou figurace veškerou její soudržnost. To všechno činí ze zde předkládaného eseje ukázkový příklad dekonstruktivně a psychoanalyticky orientované kritiky, která je schopna přesvědčivě a silně interpretovat klasický (či „čitelný“, jak by řekl Barthes) text, aniž by sklouzla do pasti jakéhokoli schematismu.

Ještě několik slov o autorce: čeští čtenáři se mohli s Kajou Silverman seznámit díky překladu jedné kapitoly z její knihy *Threshold of the Visible World*, který byl zařazen do antologie *Neviditelná žena*, editované Martinou Pachmanovou a vydané nakladatelstvím One Woman Press roku 2002 (jde o text *Práh viditelného světa: tělesné já*, v dotyčné antologii na s. 347–393). Kaja Silverman, autorka řady knih a studií pohybujících se na pomezí psychoanalýzy, filmové vědy, kunsthistorie, literární kritiky a filozofie, dnes působí na katedře dějin umění na University of Pennsylvania. Z jejich prací zmiňme například originální úvod do sémiotiky, který vyšel pod titulem *Subject of Semiotics* (1983). Kniha *The Acoustic Mirror: The Female Voice in Psychoanalysis and Cinema* (1988) je novátorským pokusem propojit filmovou teorii s teorií psychoanalýzy v podobě systematického pojednání o fenoménu ženského hlasu ve filmu. *The Threshold of the Visible World* (1996) přináší širokou škálu témat od pozoruhodné analýzy lacanovské teorie lásky až po otázku konstituce subjektu. Kniha *World Spectators* (2000) je pokusem propojit psychoanalýzu s fenomenologicky orientovanou estetikou. Roku 2008 vyšla dlouho očekávaná a kritikou nadšeně přijatá kniha *Flesh of My Flesh*, mnohvrstevnatá meditace o mýtu ženství, navracející se k takovým autorům, jako byli Freud, Rilke nebo Proust. Tento výčet titulů zdaleka není vyčerpávající: Kaja Silverman je autorkou díla, které v posledních desetiletích nepochybně patří k tomu nejzajímavějšímu, co psychoanalyticky a genderově orientované myšlení přineslo. Doufejme, že český překlad textu o *Tess z d'Urbervillů* přispěje k tomu, aby se tomuto dílu v našem kontextu dostalo pozornosti, které si zaslouží.